

१५

ह. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ घुळे.

— : हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह : —

क्रमांक ४२६। पृ१ (३४)
कृतम् नाम कक्षावली.

विषय मराठी काव्य.

Joint Project of the Sahitya Akademi, Sanshodhan Mandal, Dhule and the Rashwantrao Maneckji Desai Library, Mumbai.

१

अथसमनोरथराजीगरभः॥अग्नी॥

Joint project of the Raigadade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavhan Pratinidhi, Mumbai

(2)

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥ सहश्रीतपदासहाशिषुमनोविनोदासदा
सहासवशामानसाकलिमलंतकाकामदा ॥ वहान्यजनसङ्गरोप्रशमितामिता
सन्मदा ॥ गहारिदरनंदकांबुजधरानमस्तेसदा ॥ १ ॥ पदाज्ञास्त्रजेऽज्ञेंसकलपा
वनाधारते ॥ अधाचक्षुहितारिलेबङ्गतुवाचिरधारते ॥ अजामिक्षुभधासुरत्रेज
वधूबकीपिंगबा ॥ अशांगत्तिदिल्हीन्तुष्टमिटतोपिंगबा ॥ २ ॥ तुशाबङ्गतशोधिले
अधनिधीपदाचारजे ॥ नेतिंअनृतवर्णितीतुष्टजनीसहाचारजे ॥ असेंसततेक्षेत्रसु
ततबोलतेमीचते ॥ प्रमाणनत्पणोजङ्गाज्ञिमाज्ञियानीचते ॥ ३ ॥ तसाचिउरत्वे
कसापतितमीनसेकायकी ॥ दयाचिसरलीजसेहिनघडेजगन्नायकी ॥ नसेनदिस
लोकसेनयनसर्वसाक्षीरवी ॥ विष्वाद्यरिलत्पणोनिसुरभीविष्वक्षीरवी ॥ ४ ॥ ब्रज

५१।
वनकरावयावसविलेनखायीधरा॥ सलीलतयिमंदरारव्यहिनगपूष्टीधरा॥ वराह स
तनुधेउनीउचलिलीरहगेधरा॥ सुदर्धरउमाकसापतितहनकाउद्धरा॥ ५॥ नताव
नधरतत्रनज्वलनितूचिबाधावनी॥ पद्मणतसंकरीप्रजवत्तृचिंधावनी॥ द्याप्रकट वा
दारवीकवणसांगत्यावारणी॥ सुतीव्यसनवारणीजयजयार्थस्यावारणी॥ ६॥ सु
पात्रनरमाहियडुतिसुखासंदारारा॥ असाप्रभुहिसेवकाभजस्तिखासदारापरी॥ प्रि
याकुचतरीजिहीनबहुवारपत्रावकी॥ तिहीनइतकोअमितकाटिल्यान्तपमरवोतप
त्रावकी॥ ७॥ नपावस्तिअणोनिमीहुणतेरनुव्याजाक्षसी॥ बरीनजसहुक्तिहेर
विसरवोथिताजाक्षसी॥ असंरव्यजनतपेलक्षुधिसएकलजेमनी॥ चुकेलतस्त्या
स्तिहेपरिवदान्यलजेमनी॥ ८॥ अंगप्रणतवत्सलात्मणतित्याजनापावना॥ अणो

= भोप्रणतवत्सलाजसेमात्रसुखासयेतांहपाकरितांमगज्यासभरवसान्दृक्षणकरालहेकायसांगावेत्॥

३- नगदघशमनगापरनुनिहि = कन्यकास्त्रांपिण्यसमप्रागलभ्यनाहीहेजालवितो=२
४- चतुर्थवरणेस्वसाधुवस्तुवीतो= ५- पदलणजेस्थानकेले नहि. एंलणजेष्ठमक
असेम कमितोहा तासधृष्ट

केंका नितुमचाविमीस्मरतसेंसद्दापावलं ॥ कर्तुंवरिक्षपाहकूव्यसनहीनहातापला ॥ असेम
निधरारखराभ्रवसामला आपला ॥ ९ ॥ मैलानिस्वकिताभव च्छारणकन्यकाआपगा ॥ तु
णजागुइएकिलहिनकधींजसेंपापगा ॥ कर्तश्रवणितिविलेंतेलुघडिनेवेघेमीतिला ॥ न
घालिनभिरेसमीजरिहिकार्थलोभीतिला ॥ १० ॥ सेंदेवनमिताजरीपहलत्ताटकेलेंकिये
प्रणतांस नसेइतरतारितामजभवसदाक्षाविणे ॥ नतोक्तनिसुकुहीव्यणसिनीबुडालोरिणे ॥ अशा
तुजनजोभजेमनुजधिकृतयाचेंजिणे ॥ ११ ॥ पठलसकलेदियीमनुजतासुवंशीजनी ॥ हि
जलवहिदीधेलेदिलेभलेबङ्गलभ्यनेनंजनी ॥ यशःश्रवणकीर्तनीहत्विदिलहीतकीहा
वरा ॥ त्यणेऽपिष्ठद्याचक्कंञ्जिवेयाचक्कीहावरा ॥ १२ ॥ असेनव्यणसीलत्तुंवरदवत्से
लश्रीकरा ॥ परंतुमजभासलेंव्यणुनिजोउतिमीकरा ॥ दिलेबङ्गलेरखवेंपरिहृपागमेव्यं
पतीवी= गती ॥ अलंकृतिमतीसतीमनिझुरेनजोसंगती ॥ १३ ॥ करालपुरतीद्यातरिजुसोदि २

(3A)

महान्नामो द्वारा एवं विमुक्ति साली नियकी तरं नां चें फक्क दुसरे धावया शिना ही लणो निकृष्ण दुःखरिहर
जसा भाव =

लें पावले ॥ परं तु हरिए कदां त्वरित दाख वापावले ॥ प्रसाद करणे मनी जरिन से लहै आवरा ॥
जया बदुत या चिद्यामज के द्वासमी हावरा ॥ १४ ॥ दिलें फिरु निधे तले असि अकी त्तिलो की
नहीं ॥ सुनिर्मल उझी पटे कथि तरी विलोकी नहो ॥ निज प्रिय जना कडे तरिहै दह वाला जसी ॥
पउ ल समजा विसी तसि करो तकां लाजसी ॥ १५ ॥ अहा निपट धृष्टमी भुवरा सिकाला जसी ॥
त्थणे तु जन सोलरी विहुति भावि कां लाजसी ॥ परं तु जपराध हाउ रुद्धणो निशि करा ॥ असे
चिधरि लीन यच्युत दमार्थ दीशा करी ॥ १६ ॥ से देव अपराध हेर चित सें असे कोटि गास सखये ॥
हित द्येणो निशि क्षाकेझी कथि तां न सैति ॥ ठिला जभी कोटि गा ॥ अजाउ गत कोटि ज्यातु दरि
सर्वदा नां दवा ॥ न त्यां त अवकाश यास छकाह ले तदा कां दवा ॥ १७ ॥ उद्याजि रविले बहु
प्रणत मं लुपो टेपण ॥ त्यजी मग पराध है मज कडे चिखो टेपण ॥ दवा ग्निज बरी अनि क्षुधि त
त्यासि है अन्नद्या ॥ विट करि ति श्रितां तु मवि याद यास न द्या ॥ १८ ॥ न होय कबणा हि
= दला जसी ॥ आपणा सा न घउ लणो न याय निवावया परां स संगीत ला असे मान न लाजा वै हाव्य
हम पकार लो की न्या यज्ञ प्रभू वाहो य = ६ ॥ गुरु-निंदा अवणे कोण कै वत्तं हि समाशी ज
लणो नि = ६ <-- रवान को स -->

२-मनुष्यसरणशीलजेघणीकीणी ३-रितीनिष्पक्तदयाषन ४- २-लोकत्रयनीवन ५-ठपुष्टक

के ० का ० तेन्तुमचियाची लीलालसें ॥ पदें चरितराविजेत्रिजगदलाकीलालसें ॥ मदुद्धरणमात्रकांजड़नुभा
३ दिसेवारिती ॥ स्वकथ्यसनमर्त्यहीनकरितीच सेवारिती ॥ १९ ॥ देयावृवकशीलतृतंतरिनचात
कासेवका ॥ उणेकिमपि भाविकोउबगसीलतृदेवका ॥ अनन्यकांजनानिररितांचिसोपइ
वा ॥ तुझेंचिकरणार्णवाऽ मनधरीउमोपदवा ॥ २० ॥ कवीकरिसुनिर्मवीपरमउप्रदावा
नवी ॥ तयांतजाविसुखमीशालभजेनिदावनवी ॥ ब्रणार्तपशुच्यात्रिरावरिवनीउभेकाकसे
स्मरादिस्पुमननीअहिनकावभेकाकस ॥ २१ ॥ तरेन्तुमच्यावकेभवमहानदीनाविका ॥
उसीचमगज्ञातरास्तवमलासुहीनाविका ॥ उसेवित्तवासहीमजसदाश्रमीचाकरा ॥
हयागुणफहासेवेमजसदाश्रमीच्याकरा ॥ अनापरिजनाधरीतुमचियाउणेकायसे ॥ नहा
४-अयुध
दाथर
प्रमणिहेमभूपतिसजोडत्याजायसे ॥ परिप्रसुहिसयहीसकववस्तुलाडेविती ॥ गुणान
द्याणतंउणाजेधिकुआदरेसेविती ॥ २३ ॥ दिसेद्युणुनित्राष्वतप्राकृतिरंकमीकायहो ॥
प्रसन्नतुमच्याविरेमजवरिप्रभापायहो ॥ क्षणत्यजनिदिरावृहृदरोजसंगाधरा ॥ शि
५-भजगसयैरतिवो ६-मउकावकालसर्पकमत्यासनमारितील ६- ६-अहोनावाडेद्योद्ध
७-उतारकेरितां ॥ आनरसरपण्यस्फादियमर ७

१- ईश्वरहोर्ण

२ स्वेष्टन आणि रांचा मुखे माझु यर्वणवितो प्रसपरमा दरतेघेज साझर्थ # २
द्वुधींसही तुसीलुगिडर्घट =

(4A)

रीप हमिको संखो समसुक्षील गंगाधरा ॥ २४ ॥ प्रमुखु बतिन गाउकी परित्यामहा कामु
का ॥ मलडाहु पण मारितो बङ्गु सकामहा कामु का ॥ त्यणामनि असेक सें प्रथमनी ठयेलें करा ॥
हवूहु कुपटु खयें सुपथिं लावियेलें करा ॥ २५ ॥ जनीति रिं असें असें चिशुहि जे मुखे वर्णवी ॥
मवाज विं येसुरू पिता पितु निहि भुलेमय युरतासु रवैर्वर्णवी ॥ मनाजरिन येसुरू त्तेलणक हि
टुप्रायशा ॥ दयानिधि तुसापुटेजनक याजनाक यशा ॥ अतर्क्यमहि मातुझाहि फारवाहे युणहि
विधि ॥ श्रुतिज्ञहित्यणे सदात्तविलंआपुचीका वर्धी ॥ तर्दींजनयथा मत्वीति स्तुतु निजाह
लेसन्मती ॥ स्तवार्थं तुझीया तुश्यास ॥ कवीकर्धींजनमती ॥ २७ ॥ निजस्तुति तुस्यास ते
स्तवितित्यावेरीं तर्पिता ॥ नमस्तुतिपरावेरेवधनसर्वदीभार्पिता ॥ स्वमावतुमचाजे
साविदितजाहलायाचका ॥ कर्त्तव्यवजसातसाफकनवेजनायाचका ॥ २८ ॥ तुसीपर
मवांगलेबङ्गसमर्थदातेजसें ॥ सुदीनजनमी तुस्याशरणजाजिआलोअसें ॥ एन्हाहित्य
७ तुजसमानदोणारचिनाहितकी आदितीयनंजाणरवीं झालेजदींतज्जीतमकक्षकशीकासवितील ॥ ७ =

श्रवण =

असेंप्रकार ॥ १०१

६

२ समर्थ असोनही-

= समर्थज्ञ सोनही २ । १ थोर द्वाख्यास सुन्ती किंवी एकता हें गीरा दिसेना -
 ७ हेपीतां दर = ९ कंन्या दुग्गाय रापा मृदु त्राहामा मृदु नजसाग जवेरा मयूर मुल्क रावा = ९

के. का. ० णतो बरे श्रवण हें कराया स्तव ॥ सौमेश किलि आ पुलास कलो कराया स्तव ॥ २९ ॥ विति श्रवण इं
 ४ किति प्रभु द्विकाय तेषो वक्ती ॥ पुसाल जरि कोणते पदरजी दुश्यालो कर्ती ॥ बरे तुज चिलो ज्ञेसो स
 २३ वेश्वर अष्टज्ञिवासगरा ॥ नपीतरि कंसे घेरु हित कराह्या सागरा ॥ ३० ॥ गमो हि तेजे मधुर रहे वि
 षत वन सेवितां माजवी ॥ करी मलि न सद्यांगा मुख दहव्या हब्लालजवी ॥ हरापरि सत्तु वरा प्रभु व
 रासदाजो पिसी ॥ असार समर्पित्यां अमृत जापुल जापिसी ॥ ३१ ॥ कवी श्वरमनः पयो निधि सुता
 २४ सुती व्यापते मले न वरि ति स्तुति प्रतिनिजो दिती पाप ॥ ११ गम्बां पहति ज्यां चियात कुण्ठे करेश अभि
 मे ॥ तिंहां तुज चिदा वितां मजलि वा तुला सम्मिनि ॥ ३२ ॥ सणो निकविता सुता तुज समर्पितो सा
 जरी ॥ न सेव डल सीयुणी कनक पीत वासा जरी ॥ तझी न इतरा वरी हरि करी इलाकि करी ॥
 २५ मयूर दिनि जात्मजा ग्रह विमुक्त ज्ञेसो करी ॥ ३३ ॥ स्मरो निष्ठु लमं तुलान कविता वधु सीढती ॥ के
 राल तरि जाय काप्रभु खरा चमी डृष्टती ॥ न मस्तुति पुरः सरस्वति जर्वितो जाजिती ॥ दि
 लहीर विसर्वे दुखाज सिन मूर्नि सावा जिती ॥ ३४ ॥ पितार छ परलुली सुषण वती सरी चांगली

६ गुरुप्रसादी खणोन -

४

२ अंगिकारकेलाजावातोपदर्थथोरानीउत्तमनेलणावानाही २जांडुवतीला॥=२
तरिशाद्यआपणाकडेसायेतो॥=२ ३ इष्टांतनीटपुलावाहीकांतीशापेंतसीसालीहोतीपहिलीअनिसुंही=

लणोनिमज्जआपुल्याभजनिलावणेलागली॥त्यणात्तरितत्युपाकसितुलासवेभाऊ
गा॥अहनिशाहिभांडलाचिणवरात्रजोहांगा॥३५॥तिलाहिवरवील्याउचिनहोयतो
घाकरे॥असेलसजिलीयथाकुचितयोत्सविषाकरे॥तसीपदरजेमाकापरिअसेनक्केशा
पिली॥धवेहरिमनोहुराक्तिसतीअधवापिली॥३६॥भेलेस्मरणजाहळेसमग्निकंदासीस
करो॥कसीउजरिलीसमुज्जलटुलालुधाशीकर॥तुलात्सविषुचीपसीबाटिकजावेडमल
तीग।नकोनसजवेअसावडुतकायमाडुकता॥३७॥जसीपृथुकतांडलप्रसृतिजासका
मातसी॥त्वांसक्तिआगयटुसुनव्यअसकानातसी॥कण्याविडरेमंदिरीत्वणातिसाधु
आत्माहित्या॥रवेरेंजरिंकवाहुजप्रमुत्सजापुल्यास्वादिल्या॥३८॥जिणेरसपहो
वयाप्रशिथिलीरवीचाविली॥सुवासहकवावयाप्रथमनासिकेलाविली॥तुजासिग्रे
वरीतसीबद्दिकाफक्केदेजनी॥कथाऊसिडुसोपहात्सविरितेत्तमीमेजुनी॥३९॥

६ सुरामदेवाची=८ गिजधनास=प्रमुवरानिजस्याइतिवाप॥४:

(6) के० का० प्रमोशरणजालियावर्णिनहाकर्थीवांकडे ॥ त्यणोनिदृतुकेंचिर्हस्तहितहर्त्यजीवाकडे ॥ प्र
५ सादकरितानसेपव्विलबवापाखवेरो ॥ धनाबुनपेडमुखीउधुडिल्याविनापाखवेरो ॥ ४० ॥ जि
बैनतुझियापदाजर्खतारव्यद्येष्वाण ॥ अमातुकतसातझीकरिसिलंचिसंरक्षण ॥ न
सेचिशरणीगतीघुलिसल्यजद्यपिती ॥ रुचेविप्रयज्यामिकेऽमृततेनमद्यापिती ॥ ४१ ॥
विपाकनगणोनिम्याप्रकटजापुल्याघातक ॥ कठोनिजामितेबकेविविधजोडिलीपातक ॥
स्फुर्खभगवन्नजामिलसखोस्मिल्लेसेतुला ॥ धणेनमुनियासुदूर्लरविपलदीसेतुला ॥
नव्वैअनृतसत्यतेअचक्षुंचलीलाकर ॥ तुनाहरमरापेहेवृहुडहारलीलाकरे ॥ समुद्र
रिशिएकद्यजरिजासियाकर्मी ॥ त्यणोनमुवनवर्यांतरितुलाभलामदमी ॥ ४२ ॥ चिकि
त्यकम्भलामलाम्भएनफारखाखाणिला ॥ जरीबङ्गजनामयुद्गमसमूकहीरवाणिला ॥
तथापि अतिदुःसहस्रगद्वात्रुच्याअत्यया ॥ विनानहृदयीधरीसर्जयामरप्रत्यया ॥

काव॑ ६ शोककुरीतमीहिकावसावे॒ = धगजेंद्रार्थजसेत्से॑ = ६७. रक्षण = १९ वनाचेकलयाणतेजि
मृगद्विना॑ चेकलयाणकीतेद्युश्रिततं सव = ११ लत्ता॑ विमुद्रा = १८ वा॑ = १.

(6A)

॥४४॥ द्युणामज्जुताविद्वागुणचिघेतलोधावे॑ ॥ असोमन॑ असेंचिबा॑ मजकबुहीमेघा॑
बैरे॑ ॥ दिसेंक्षणि॑ कसर्वहीभरवसाधिचाकसे॑ ॥ धरीलमन्माधिनेबूङ्परिभ्रमेचाक
से॑ ॥ ४५॥ कृतांतकटकामलध्वजजरादि॑ सेत्तागसी॑ ॥ पुरः सरगदासेवझगडतांतनूभा॑
गली॑ ॥ सहायदुसरानसेतुजविषेवेवेवेजागव्या॑ ॥ नद्योजस्तिताविकास्त्रहिपुकापितो॑
हागव्या॑ ॥ ४६॥ अवश्यकरणेवेष्टणामरसपा॑ गचिता॑ ॥ उशीरमगकावसोहुपणमीहि॑
काग्रोचिता॑ ॥ नद्यैप्रसुवरादुद्याउचितएवा॑ धावपे॑ ॥ कृतांतद्विवलानसेतवृद्दिसेवे॑
पावपे॑ ॥ ४७॥ कसेतरिकरुद्युमेश्वर॑ नपुरद्वाजाकजी॑ ॥ असेलमनिआमुचीतुजकरा॑
णि॑ सरकाकजी॑ ॥ असेमसिंघणालुहोविप्रतमेलगजीवना॑ ॥ तदाश्रितमृगसितीसु॑
खसमृद्धिबाजीवनो॑ ॥ ४८॥ सुखेविसुरवालकाप्रकटहोयमातेचिया॑ ॥ तिलाघडति॑
वाडसोजेश्वरमप्रियजनोत्तमातेचिया॑ ॥ द्युणोनिनद्विवोपक्षश्वणहिकष्टजीवाँतुला॑ ॥ विषज्ज
३ न० आम्मुचाभात्मातुल्पोनितुला = १०

(१) १ नीवनारभोषधालातुर्मा = ३ ३ देवा = २ ४ लत्तानिचीमुद्रा = ४ = ८ अजि स्वामि = ८ = ८ भूतवेद्या = ८

के० का० लघिसेदुलासक्षल्वेकजीवातुलौ० ॥४८॥ असोत्तुर्जमासुर्वीसकर्वभावुकासुर्वक्षें। जगो
 निबद्धकायम्यासुकृतजोडिजेदुर्बक्षें। असेष्ट्रियसरव्यासुखीबद्धतकाक्षमायातमी। जना०
 सुपथदाखवींमुद्दितसत्तेमायातमी। ५०॥ मलेपरित्रिलेसुरासुरनरीतसेलक्ष्मी। ऊरी०
 भृउपैदाहतीमिरवितोसिअद्यापिती। कर्वीतवयशःकथानवसुधानवद्यापिती। त्यणल
 त्यणणारवातुज्जसानसेलक्ष्मी। २॥ भवन्मातिसआवडेजरिधनाद्विकालगितें। महीय
 गुणकीर्तनश्रवणकांतरीत्यागितें। असेहित्यणशील्बाजरितुलझीमावक्षी। तुजस्यज्ञनि०
 याजितांकसिदुधाकडेधावली। ५२॥ ठनानविशाचिकाविषयवासनासत्यजी। अ०
 सैकरविकृत्यजीभुलवितेकर्धीनत्यजी। त्यणानेतुजज्ञाणत्याविनवितेइल्लकाटगा। करी०
 नमगत्तुजरीत्यणसिआपणागाटगा। ५३॥ तुझ्यागुणकथामहोसुरभित्यातहीरासमी।
 शिरोविषयवासनाजुसिस्थुकजहीरासमी। तसीनिइतरासमीइससंदृहीकिती। तथापि०
 बद्धलाथलीमगञ्जदमीहाकिती। ५४॥ खरासुरजसासीविषयवासनहिरवरी। इचा०

८= वरेपृष्ठक गा। स्पणील ९= सुणोत्तमणनारवातुजअसानसेलक्ष्मी+१०= सन्यासीहिविषयवासना
 तरागाइने-१० परामित-१०.

४=नेषामहंसमुद्दर्तेनि=५=साधूंनाताप=६=परपनासकोदुहितोमजयावृने=८

वधकरावयातुजचिशलिआहेवरी॥ वकीसुमतिताटिकालघुत्रुटीभल्लीलाजसी॥ उ
गाचितमिएकहीब्रजवनातलीलाजसी॥ ५५॥ कसेंतरिज्जसामुगस्वपणरक्षणाकार
णे॥ अवश्यत्रारणागतव्यसनतोस्वयेवारणे॥ तुत्याविहितमुख्येहुंनपुसतोकराहोखरी
निजोक्तिखरकायतोअधिकसंहराहोखरी॥ ५६॥ कसीकरितसेकसीतेवजनीहिसत्ताप
हा॥ इचावधननिंद्यबाप्रबक्त्वूलीसत्तापहा॥ कथासुरभियारसस्वहितपुष्कवस्वाही
त्यणेत्यजुनिकामलानिजधनापरस्वादुहा॥ ५७॥ कथासुरभियामल्यास्मजननीकुनीवाट
ती॥ त्रिशूसिजरठासिहीनिररिवितारसेशटता॥ दुहोतमलतेसदांतक्निनवेशाहीआट
ती॥ स्ववत्समवभक्तिपरिनसर्वथाबाटती॥ कथासितपमादिलीसुरभिचीदिसेनीचवी
परंतुबङ्गमंदमीत्यणुनिसछुतीबीटती॥ कथानिस्युपमातयाप्रतिपश्चूपमाशुखते॥ नवैत्रि
नविचारिलेबुधजनासिम्याहुद्दते॥ ५८॥ अहसेंहितपदेशितीयुक्तहरीसंवदास्त्वे॥ निजस्त
वजसातसाअयुणद्येनवंदास्त्वे॥ त्यणोनिनिगमस्तुतामलतेसेतुलावानितो॥ परंतुत्वे

३= सर्वासभयकाय, =

४= शंखेगालासिस्थरीकरुतजावडीपूर्णकेर्ती=८५=अपराधाकुडेजाउनद्योवे=५

के० का यीमहाजनभयासिमीमानितो ॥६०॥ त्वयोस्वलृतिर्व्याउणेकिमयिएकवर्णनहो ॥
असेंदुजकधींबरेविगतशंकवर्णनहो ॥ असेलजसिआवडीकरिसिकान्नअत्या
द्वर ॥ स्वभक्तसुरपाद्याहरिनसेचिसखाद्य ॥६१॥ द्रवस्तवनिआवडीधिरिघणो
निअत्याद्ये ॥ तुलीकरनिदाविलाद्विगद्यासखाद्ये ॥ नसेमजकरकरांबुजध
राशिरीमावरा ॥ वराभयपरापराक्रमपरोमन्नाजावराद्यकरांबुजजसोनसेउचितत्या
समीपामरा ॥ प्रणामकरितीपदाप्रतिहिसभनीसामर ॥ पदाङ्गिराजहीनगत्रयनमस्त्रिया
भाजन ॥ प्रसादचतुराकसातरिकराबरा भाजन ॥६२॥ तुलीकरनिदाविलाप्रवक्ताथजे
साइरे ॥ नसेचिजरियोजिलेतुमवियामनेसादर ॥ असोविहितनेकरापरिवरोबरोस्यासवे ॥ न
सेउचिततोमहाप्रवक्तवंदिजेवासवे ॥६३॥ कितीवयकसेतप्ररवरकायविश्वासतो ॥ प्रवप्रववर
रास्तवाउचितहोयविश्वासतो ॥ कसीतुकितसानसीप्रकटमेस्तसीसाहरी ॥ प्रसादकरिताउले
अधिकनाठवहोहरी ॥६४॥ प्रभुत्यतरिहेचकीकरुनिदेक्षपादानते ॥ श्वसाम्ययदुपार्जनेमिरवि

४१

६ दुर्घीन्तु द्रिष्याची = ६ ८ आनंदपन = ८ ९ स्वामिन् = ९

वि

जें स्वपादानर्ते॥ प्रसादमगकायतो जरीनिवारिनालाघवा॥ कर्सेहशसुखवानुजाविसरलाजुहो
राघवा॥ ६६॥ असावरिकसातरीविमव्वभावज्याचाकरा॥ तयावरिदयपि चैवरअसाचिया
चाकरा॥ वृथामगतेहिलेबहुहिजेनदासाजिरे॥ एउसोनिअधिकरथासुवर्तेसदासाजिरे॥
६७॥ प्रसन्नबहुहोतसापरिकरालहेबाबरे॥ चोबायागिवरासेबेहृदयहनहोबाबरे॥ असा
वृक्कलतझेहेनकलेकसहोहरो॥ भलजगविलातुलीभवमहाहिचामाहरा॥ ६८॥
भजेसुदृढनिश्चयद्विजकुमारकक्षीर्पी॥ तयाकरितुलीचैहमदनमारक्षीरधी॥ उदारप
णतेबेसुखविजेसुपात्रासदा॥ द्विलेअगृतपलगातसिरवकीहृपात्रासदा॥ ६९॥ अति
प्रियसुखप्रदप्रथमनृमुदभोदया॥ मयूरहृदयातुक्षीक्षणविदोनशानोदया॥ उदारपणवा
निलेअजिगुरूपहासाबक्षे॥ कर्सेकरिललेकर्तृनिपटहेपहासाबक्षे॥ ७०॥ तुलाहरिह
रांतज्यादिसत्सेहिसोवालावा॥ प्रबुध्युषणती। नसेतिकहिभेदमीचास्तव॥ त्यणेम

(१)

स्वकार्यार्थं अति स्त्रववर = २३ नृतन कथा न को मान हा अर्थ = ३६ चतुर्थाणि कल्याण दूरप होन्ही अर्थ = ८

के० का० नियमार्थं जैखमन वर्णनीशेवते ॥ नैवेष्टवडरयही परम सुख्यही दिवेवते ॥ ७१ ॥ स्त्रणेक्ष
 शुभुरातक क्षणमुरांत कब्रास्पणा ॥ ख मलाजरियणाल्डवातरिवित्रांकलुब्रास्पणा ॥ तु
 त्यागिविशिवातुझाभजत साशुकव्यासद्वा ॥ सर्वथवद्लेपुरातनकश्चाननव्यासहा ॥ ७२ ॥
 तुश्चाच्चिअवतारिते सुतपुरात्तारच्चावके ॥ नदुक्लिपजनप्रभोजरिनिजेमध्ये चावके ॥ तर्की
 त्रिमुवनेश्वरातवविश्वधमामावली ॥ मुरवाप्रकर होयजीकरिसुखीजनमावली ॥ ७३ ॥
 म तुझेकुवालनाँबामनहृहवृआककी ॥ उद्देश्य यजासामहारवक्तहियासिभीहाकर्की ॥ नामासिद्ध
 हरिव्यसनपापेहं बदुकशासकायाध्यवा ॥ परत्तरित नेटवीतुजहियोगमायाध्यवा ॥ ७४ ॥
 तुश्चासमच्छिहुणेअणुउणेनसेनामसा ॥ दिस अधिकहीत सायुण तुलाअसेनामहा ॥
 सहेव मलत्यासही सुलभजाणिरवीं गयका ॥ छक्कीनन अधोगति क्षणहित्यगन्नाय
 का ॥ ७५ ॥ छक्कीनुपबक्कीवक्कीभणुनितोनसेभाट्वा ॥ गमेबदुभलामलानुसकवांसही

७ प्रस्त्रादापरि = ० = ८ हावक्ष्यमाणगुणनामाचा = ८

१८

वाटला॥ परिक्षक करीत से जउहि सोसि तेहो मही॥ ७६॥
 असान करे ताज रिछ लतरी प्रभो तो भली॥ सुकीर्ति कसि पावता कविस भ्राजिणे त्रो भली
 पद्दिउपजतीनदी कसि कसि त्रिलोकी सती॥ अत्रा अतु क्लमोक्ति काव क्लिविणे बुरी ही सती॥ ७७॥
 नको छक्क अधीर मीत सिन की निहो चापर॥ नुपासि तुचिते वृथा मिरवलीं जङ्गी पामर॥ अ
 कीर्ति चउ सोहन्हे तुज कसी त्रजी काबच॥ असे नसक जाकते वरिल्ह हारिल्ह काबछी॥ ७८
 छवाल हृषणा सिकाऊ जिहया निधुका पिती॥ भरां सि भट संगरी परिन कातरा हापिती॥ क
 रालतित की क्षमा बड़ अहो द्वारण्यात मी॥ दुनि तरणागत श्रमत से अरण्यात मी॥ ७९॥
 भुखवा सिज वपातली श्रम अरण्य देसी पहे॥ निजस्मृति सजाहली विषयतीत वशी पहे॥
 गुरुक्ति सके रावया सफ़क्जान की जीवना॥ धरा सुतापः फ़क्के खुरित धां वलीं जीवना॥ ८०
 तर्यां प्रिशु वरात से सद्य काज से आज हो॥ विचारनि पहाबुं निजमनी महाराज हो॥ वनो वन

० पिशापरिअसेयपूनस्यापराधक्षमापनार्थप्रार्थना चतुर्थचरण = ४ सुवर्णक्षीरण ॥

के०का ० पिशापिशापरित्यनामहोरात्रहा ॥ नसेकुब्राक्षमाषणीपरिअसेहपापात्रहा ॥ ८१ ॥ समागम
१ ॥ तुज्ञाघउत्पणुनिजाहेल्लाकड़े ॥ तपोनव्विंतसेमुनित्यजुनिजोउलीमाकड़े ॥ अयुक्तबद्धजा
धु ॥ जनास्तवपैडेसांकड़े ॥ तउक्तिङ्गनिजासुनेपुक्तबोलणेवांकड़े ॥ ८२ ॥ जगञ्चयमनोहरव
कुकार्य ॥ क्षमुणेकरलाकरा ॥ ब्यपोकृनकरंकुद्यमजमहाप्रयत्नाकरा ॥ प्रियाहि असजाहलीदुर्जेजाशा
पिती ॥ सुधात्यजुनिकासुकपकटमंगवाज्ञापि ॥ ८३ ॥ स्वदाससमयीज्ञपेतक्रिनदेवरा
वाकरी ॥ चुकेनपरिसार्थकश्चमनदेवरा ॥ ८४ ॥ चृद्धहि भलतेवितेतिसचिकौराकापुसा प
असेमृद्धमणोनियांमजनधोपदा काष्ट ॥ ८५ ॥ नज्ञप्रियसदेषुतेंप्रियसदोषहीचांग
लें ॥ स्वतोकपितरांकचेजरिंहिकर्दमीरांगले ॥ तुलाचिधरिपोषिसीकसितदायशोदाबरें ॥
जङ्गीपब्लविसीर्जोमलिनकायदूंभंवरे ॥ ८६ ॥ तुज्ञेंकथितिगोपिकाविविधतीसबोभोरते ॥
सुखप्रदगुणस्तवापरिसजाहलेवाटते ॥ क्षमानकरिएकदांतकिंहिफारखोरीकरा ॥ नदे ॥ ८७ ॥
३ नीतेस्तव = ३ मृगपाहिजेउसीचवाणीयेकइसरीलक्ष्मणासबोलिलीत्याउक्तीपराम = ९ यशोदेस = ९०

(१०)

भय

८=ताउनकरितोतसी=६ यमाठीमात्रक
+ठीन६ २=रामासिंहामानर=२ ४=दृष्टात=४

क० का० चिंताडनोद्यौसमेतसोडि करा॥८८॥ जङ्गीत्यणशिवाधिलेतरिनकष्टवीलेकरा॥ विचारजसिक
 १० इवातसिनकष्टवीलेकरा॥ यथेष्टपुरतेजङ्गीत्यमदामेकांसाधिती॥ नतीप्रबक्तगोपिका
 कुमुदुभीद्यावाधिती॥८७॥ मुखीहि बद्धिवांधिलाभएउनिआमुच्चीमायजी॥ मनातसहजाद
 द्यानिपट्टाकिल्लीकायजी॥ सकोपदिशतीउत्तंशणभरीकर्जेतापले॥ जक्ज्वलनसंगमेत्यजि
 नशेत्यतिआपद्धा॥८८॥ प्रसिद्धतुमचेमहासटपायीवाकडे॥ चुकीत्यएउनिहोतिलक्षणकाय
 जीवांकडे॥ ननिष्टरपितात्येणमनिन्होप्रवाणीणपी॥ अपथ्यस्विरुणतोकरुकओरवहेको
 गणपी॥ असंख्यरवक्लसंगरीनिजकरीत्वमारले॥ ननिष्टरपणेहपाकसनितेभवीतारिले॥
 जगञ्जनकामुदेसकक्जीवयांभातुके॥ ह्यालिहिदोशैवाभमृतनिदिजेधातुके॥९०॥ वे
 रिप्रकर्त्तशांगिलाधिरिपरंतुमीनावकी॥ गिकीतसितुलाटपेसुहलतबुद्धीनावकी॥ जिणेगरब
 पाजिलेअमृतपाजिलेतीसतां॥ खकांसनहिसांभवेपणरवरेभत्यांदीसतां॥९१॥ सहा
 हिहितनायकोवदुअपायकेलेकर्तु॥ तङ्गीसहयपबापल्ल्यणसिनायकेलेकर्तु॥ कर्धीनकरि

८=अर्मकरेकतनाहीअसात्त्वमावतूनठावी॥

११॥ अत सातु ज चिआ वडे क रि सि तू चित इक्षण ॥५

के० का० श्रिसिप्रभो मजक बा बको पेक्षण ॥ न तृज वरिजे परीपशु पया को पेक्षण ॥ १२॥ खराजन क तृज
नाइतर कोण हो देववी ॥ समीहित फक्के जगं न वपद जाहे देववी ॥ असीच कहण असोहरिक
धीनभंगोपिता ॥ असा मज असाधुलाइतर कोणा सांगोपिता ॥ १३॥ सुविद्यधन मे कबी वचन
आय के आवरी ॥ प्रपञ्च भर ध्येग्निरै करह पापिता त्यावरी ॥ असाजरि न से रुचे तारि न तो अ
भद्रक्षण ॥ पिता जरि विटे विद्ये न जन्मनी कुपुवी विटे ॥ दया मृतर साईधी न कुल कज्जले
त्याकिक्के ॥ प्रसाद पटझां किरी परिपरा उठवाई टे ॥ द्योनोनि द्युषण ती मलेन क्रृष्ण जन्मदेवे
फिटे ॥ १४॥ विटेलजननी हिकी शत बच्ची नि चित विधी ॥ मछेकहियुगी श्रीतीजसि रववी ति
बीतविधी ॥ कहाचित विटेल बात वदया न दी नावरी ॥ जसीजगद घस्यी करभै बन्दी
नावरी ॥ १५॥ कृपचिजननी बुझी सकलजी वदया दया ॥ तिणे चितुपदे शित्याकरि तिस
वदया दया ॥ असेहु मजतां भलेन गुरु भावतो गाकिती ॥ मतानुजहि गोपिका जनासतोय ॥ १६॥
किती ॥ १७॥ भरूनि कुच कुंभजी विषर से मुखी देवकी ॥ प्रभो ति सहि रेवि सीजसि महासु

- पुत्र = मातालोकातील = ११ बहुमता =

१०३ प्रस्तुपकारकिया

(11A)

रवीदेवकी ॥ न होति जननी कशा पशु पहर गा ईलया ॥ न पावति अतत्सुखे कृति न कोण
गा ईलया ॥ ८८ ॥ असित रिहूत ज्ञता तरि तु ज्ञाच ठाई अगा ॥ सरव्या अणुचिमा नि शीक
रु नि सु प्रसादा अगा ॥ भर्ते सुकवि वागवधूत वरुणा अनध्यानगा ॥ त्यणे लजन कोण की
यश पुनः पुन्हा तेनगा ॥ ९९ ॥ तु शीषु भर्ते मला उमज होये सेकथा ॥ कसार सि कतो पुन्हा
जरि त्यणे लआली कथा ॥ प्रति क्षण नवी चट्टनी शुका हिसन्या सिया ॥ न मोहिति भव
त्कथा अरसि का अधन्या सिया ॥ १०० ॥ वया श्राण चत्वरी जरि पुनः पुन्हा ये रते ॥ महार
सि कत इसी विटति ऐकतो ये रते ॥ विने तु न विलासि नीजन पुनः पुन्हा कामुका ॥ करी
विषन बै बुव्वा विवरा घे इना कामुका ॥ १०१ ॥ कथा सपुत्र वातु झीव शतसी करी राधिका ॥
जसी तु जाजिला स्वयं खण सितृशारी राधिका ॥ ति चेन धडतां रसा हृदय वहूभा से वना ॥ प्र
भो तु जज सेत सेमति सरोह भा से वन ॥ २ ॥ कथा मुवन मोहिनी अरसि न मोहिनी होयता ॥

= < तु विलाहिकी वशा होत नाही ॥ >

२=विरक्तनके ४=जरिलगालकथाश्रोत्यांसिठकवनिसचित्तहरितेयणंमोहिनीसाम्यआहेतरिजसंनद्दे-
दुर्लभेमोक्षवस्तुदत्ता एवंविप्रवेदनकरणारकोणीयागुकनभाने=६

१२ के० या. हरोअसुरधीतिणेभुत्वविलेकितीहोयती॥ नवेहेनव्यणवेअसोजरिविमोहिलादशहा॥
१३॥ प्रियाबसपिलीशिरीमुनिपथीकसादक्षहा॥ ३॥ सुरासुरनरोरगंभुवुनीकथानेत्य
जी॥ नभेहकरिपंक्तिचाजमृतपाजितीरप्येजा॥ तिणतरिसुरारसस्वरतमानसापा
जिता॥ वधीअमृतघोटिताङ्गेवेनयेविबापाजिता॥ ४॥ अभीष्टवरितातिजेतवक्षेष्ये
सिविश्वासती॥ भलीअसुरक्वनीश्रुतअसेचिदिश्वासती॥ कथकरिसरखीतिचीठ
कंउनीहरीसंविते॥ तङ्गेजमृतहेअप्यसदप्रदास्ववावंचिते॥ ५॥ कराश्रवणएव
ठेंजपटुलोकहासोमला॥ अहोजपि. या प्रयकुमारघेसोमला॥ तयासिठक
ऊनिदेबकुतश्चार्करामायजी॥ तिलास्वद्विशुवचनेअदयताश्चिवेकायजी॥ ६॥ त्य
णनिबकुमोहिनीइनिभलीकथाहेतुजी॥ अभीष्टफलयावयांतैनेमनोरथहेतुजी॥
त्यणालजरिमीचत्याविषमदीघीतरे॥ जसाजनसिलासिलाभिधनहीसदोषीतरे॥ ७॥

(१२)

अहोवदुक्ति शुद्ध है प्रभुत वस्त्र सूपा दुनी ॥ न भिन्नत लुत्या भले मजति एकता पादुनी ॥ परं
 तु वदता जना नुभवना तवो पापगा ॥ तसीन यमुना गमेज सिगमेनि लिंपापगा ॥ ८ ॥
 जग दुर्गम हे घर प्रभु शिरी जिवेन दणे ॥ जिव्या जब्क मवेन त्रायी रविंदु चेचां दणे ॥ ९ ॥
 प्रजा हरिहरो अत्राय दुहरी अनेको कवी ॥ भिवानि द्युषणी लकंज सिसुधात सीका
 कवी ॥ १० ॥ तुला स्वयमुने सवेकुवलय तिष्यामला ॥ द्युषणा लजरि नोहिनी निजत
 नू अवश्यामला ॥ तुकीन अमृतो हृषि प्रभु व पुडरी कामला ॥ कथा सुरधुनी सवेसुज
 नंजीन विश्रामला ॥ ११ ॥ शुकोहि तु जाण यात्र वरण सन्मुखे साग्रही ॥ द्युषणे ल
 अतुका कथा जरि द्युषणा लतो आग्रही ॥ न केवल मला चिह्ने निरूपमाय द्रोमं दिता ॥
 युकूस हिंगमे पुस स्ववरहा महा पंडिता ॥ १११ ॥ प्रभो तु जननोहिनी मुलवि मोहि
 लातोहिती ॥ त्यजीजननहित सीतुज तुजीकथा मोहिती ॥ निजा नुभव तू पहाज सिम

१= यमुनेत जस इदुर्जय कालिय रोग या वटे नियत संग गोले विभारी या गंगे वी संग नीत सीन के =१०
 २= बृहस्पती से ३= शंकर सर्वज्ञ नुसया गुरु नदू चनहे निवारे स्वग रुझा ता =११

(१३)

= मलागायकासगावयासयावे =

के० का० होषधीपारदा॥ तुलास्त्रिरबेक्लेकरीकविलेतुंवानारदा॥ १२॥ सुहर्षिजवकीस्वयेद्युण
 १२॥ सिंतत्रतिष्ठामिया॥ तुश्याचिवचनेबणेतुजकथावश्वामियां॥ जसास्त्रिरकथेतदृश्छि
 रकरीतसेयामना॥ स्वमक्तसुरपादपापव्यहेअसीकामना॥ १३॥ सुरर्षित्युणतो
 तुझेयशचिधन्ययोगायना॥ मलाकविदणोततसुखद्भन्ययोगायना॥ विमुक्तिसुख
 साधनेताहितरेंगणीनाचते॥ सज्जनिवस्त्रकीजवसभांगणीनाचतो॥ १४॥ तुझेश्रवणज्ञाचुरित्स
 व्युजेहलेत्यासतव॥ प्रजापतिसुतस्वयेवप्रतिसाधुज्ञाचासतव॥ स्वनीचपणमागिलेव
 दुद्याअसीनारदा॥ स्मरेघउघउप्रभवभयाधिच्यापारदा॥ १५॥ तुझेयशचिता
 रितेपरिनकेबवातारवे॥ सहायअसिलाजसतरिंचशत्रुलामारवे॥ नभागवतभीरतं
 नधितांहिसत्संगती॥ नअजस्त्वद्येतसीतवयशोरसेंगती॥ १६॥ बुडेबुडविसागरीत
 रिसुकर्णधाराविना॥ सहायनसतांस्वयेपरतरासितीदाविना॥ सहायभगज्ञानातव १२
 = दासीपुत्रत्वजनांतरीवे =

(3A)

सरीं सुक्षीतिं जेहां करी॥ तरीं चुउतरी भवो हधिं जनलो करी॥ १७॥ सखं गति सदा घडो सुजन
 वाक्य कानी पडो॥ कलकमति चाश्तु विषय सर्वथा नावडो॥ सदं द्विकमळी द्वितो मुर
 डितां हठाने अडो॥ वियो गधउतां रउ मन भव ब्रह्म रीजडो॥ १८॥ ननिश्चय कधी द्वो
 कुजन विप्लवाधाट को॥ नचित्तभजनी चबो मति सडक्कि मार्गी वव्हो॥ स्वतल हृदयाक
 बो दुरभिमान सारागव्हो॥ पुन्हान मनहु मज्जो, रितआत्मबो धेजव्हो॥ १९॥ मुरवी हरिव
 सो तुझी कुशलधामनामावली॥ श्वणा तपुरी लती सकेक्कामना मावली॥ कृपा करि
 शिं दूंजग त्रियनिवासदा सावरी॥ तरि प्रकट हृषिजाश्रितजना सदा सावरी॥ २०॥
 हया मृतघन अहो हरिव कामयूरा कडे॥ रडेशि शुतया सिध्वे कलव व्हो निमाता कडे॥ अं
 सा अतिथि धार्मिका स्तुतपदाकदा सांपडे॥ तुल्याज्ञदभावार्णवी उत्तरितो नदा सांपडे॥
 १-अस्त्वतो तिथिः सर्वसुहृतं हरतीनि भावः २-

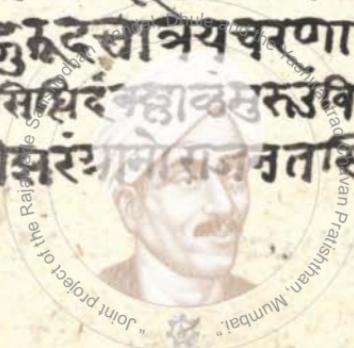
(१५)
के० का०

॥१३॥

॥१२१॥ कारुण्यामोहरमप्रियसरवगुरु ॥ हीजोमयुरनरचा ॥ होतोतापत्र
यात्तिवरितभववनीरक्षितरानरचा ॥ त्याचेसाचेऽप्तमेश्वरणमग्नतेत्याकर्से
येकवीस ॥ केकाएकासरव्यातेस्मरुषिकमिअशाएकश्चएकवीस ॥ १२२॥ इतिश्रीमद्
मध्यनमस्तुमयूरकेकावल्लीसमस्ता ॥ श्रीजानकीजानिचरणार्घ्यितमवदु ॥ ॥
त्रितापद्वपावकेभववनीतनूकाववी ॥ सप्तोनिकरुणस्वरेकरिमयूरकेकावली ॥
दयाघनहस्तिवरेकरुनिभावुकासार ॥ त्रितापहरित्यागमेस्वजननीनकासार
हा ॥ १ ॥ कर्णगतार्थिचेतोवृत्तिरिवद्वैपदापहृष्टास्य ॥ पातुसरलसुवृत्तासन्मणि
रिवलेखवनीयुष्मान् ॥ श्रीगोपालहृष्टार्घ्यणमस्तु ॥ श्रीगजाननार्घ्यणमस्तु ॥ श्री
रामजयरामजयराम ॥ श्रीसीतारामचंद्रार्घ्यणमस्तु ॥ श्री ॥ श्री ॥ ॥ १३॥

(140)

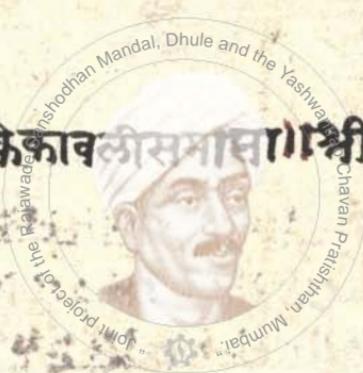
✓ श्रीलक्ष्मीनारायणार्पणमस्तु ॥ श्रीपार्वतीरमणचरणारविंदार्पणमस्तु ॥ श्रुभंभवले
शके १७४७ पार्थीविनामसंवत्सरेकाल्गृहक्षयेकादशीइदुवासरेततीयप्रहरेत
द्विनेइद्वपुस्तकेसमाप्तं ॥ श्रीसद्गुरुदत्तचरणारविंदार्पणमस्तु ॥ ४ ॥ ४॥
सहित्तीर्णगणनायकं जहुखं मोरेश्वरं सिधिर्दक्षाकृष्णसुरुविनायकमहं चित्तामणिस्त्वेवरं ॥ लेण्या
द्विगिरिजातजं सुवरंदविद्वेश्वरं गोदावरितालित्वेगणपतिर्कुर्यात्सदामंगलं ॥२

(15)

१० का०
४॥

॥ इति मयूर छुके कावली समाप्ता ॥ क्षी ॥

॥१४॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००९ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com